

**บทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
กับความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2504-2564**

**The role of the Armed Forced Development Command
and the National Security B.E. 2504-2564**

ธนากร คงขำ¹ & สุรพล ราชภัณฑารักษ์²

Thanakorn Kongkham & Suraphon Rajbhandaraks

Corresponding author Email: 911.tko@gmail.com

Received: 14/06/66 Revised:03/07/66 Accepted: 03/07/66

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้วัตถุประสงค์การวิจัย (1) เพื่ออธิบายบทบาทของกองทัพที่มีต่อความมั่นคงระหว่างประเทศ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2504-2564) (2) เพื่อวิเคราะห์ภารกิจและบทบาทของกองทัพต่อความมั่นคงแห่งชาติ และ (3) เพื่อวิเคราะห์บทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนารูปแบบโครงการพัฒนาต่างๆ ที่สนับสนุนภารกิจความมั่นคงแห่งชาติ ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า บทบาทกองทัพต่อความมั่นคงระหว่างประเทศ แบ่งเป็น 3 บทบาท คือ (1) บทบาทการใช้กำลังพลสู้รบเพื่อความมั่นคงของประเทศจากการรุกรานของต่างชาติ หรือคอมมิวนิสต์ (2) บทบาทในการส่งกำลังพลไปร่วมรบในฐานะมิตรประเทศ และ

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาการเมือง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

² คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

(3) บทบาทการส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ส่วนบทบาทกองทัพที่มีต่อความมั่นคงระหว่างประเทศตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2504-2564) แยกออกเป็น 2 มิติ คือ ความมั่นคงแบบดั้งเดิมด้วยการใช้อาวุธยุทโธปกรณ์ และความมั่นคงรูปแบบใหม่ มิได้ใช้อาวุธสู้รบ ในส่วนภารกิจและบทบาทของกองทัพต่อความมั่นคงแห่งชาติ มาจาก 4 สถาบันหลัก คือ (1) สถาบันกษัตริย์ (2) สถาบันนิติบัญญัติ (3) สถาบันฝ่ายบริหารหรือรัฐบาล และ (4) สถาบันทหาร โดยบทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาในรูปแบบโครงการพัฒนาที่สนับสนุนความมั่นคงแห่งชาติใน 3 ลักษณะ คือ (1) เป็นตัวเชื่อมโยง (2) เป็นตัวร่วมปฏิบัติการ และ (3) เป็นผู้ส่งเสริม โดยการสนับสนุนโครงการฯ ใน 5 รูปแบบ คือ (1) ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ (2) ความมั่นคงทางสังคมวัฒนธรรม (3) ความมั่นคงทางเทคโนโลยี (4) ความมั่นคงทางการเมือง และ (5) ความมั่นคงทางของมนุษย์

คำสำคัญ: หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา; การพัฒนา; ความมั่นคงแห่งชาติ

Abstract

This qualitative research aimed to (1) explain the roles of the military towards international security from 1961-2021; (2) analyze mission and roles of the military towards national security; and (3) analyze the roles of the Armed Forces Development Command through development projects that support national security mission. Data collection employed was expert in-depth interview. The results revealed that there were 3 roles of the military towards international security, including (1) the roles of military

combat against either external intruders or communists for national security reason (2) the role of military alliance deployment and (3) the role of international promotion and development. Military roles towards international security from 1961 to 2021, however, were divided into 2 aspects: traditional security and non-traditional security. Military mission and roles, in addition, served 4 core institutions: monarchical institution; legislative institution; government; and military. The roles of the Armed forces Development Command through the development projects were being (1) a linkage (2) a collaborator and (3) a supporter. 5 development project patterns included (1) economic security (2) socio-cultural security (3) technological security (4) political security and (5) human security.

Keywords: The Armed Forces Development Command; Development; National Security

บทนำ

การพัฒนา มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Development แปลว่า การเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป เป็นการทำให้เกิดการขยายตัว หมายรวมไปถึง การปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่าเดิมเพื่อให้มีความเหมาะสม หรืออาจจะถึงขั้นสูงสุด จนกระทั่งเป็นที่น่าพอใจ (ปกรณธ์ ปรียากกร, 2538, หน้า 5) การพัฒนาประเทศ คือ การทำให้ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมมีความเป็นธรรม ทรัพยากรธรรมชาติมีความยั่งยืน ด้วยการยกระดับ

ศักยภาพของประเทศในหลายมิติ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในทุกด้านและทุกช่วงวัยเพื่อให้เป็นคนดี เป็นคนเก่ง และเป็นคนที่มีคุณภาพ โดยการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม รวมถึงการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำที่ทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น เป็นการพัฒนาไปพร้อมกันในทุกภาคส่วน อาทิ ภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชนในภาพรวมด้วยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้ยกระดับการพัฒนาของประเทศไทยให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ของประเทศไทย ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ก่อให้เกิดความมั่นคง ความมั่งคั่ง และความยั่งยืน เพื่อให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ การพัฒนาในมิติต่างๆ ที่กล่าวไปแล้วนั้นเป็นการส่งเสริมการพัฒนาด้านความมั่นคงทุกด้าน อาทิ ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคงด้านสังคม และความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อมเป็นการผนึกกำลังจากและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561, หน้า 8) ท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งด้านอุดมการณ์ในยุคสงครามเย็นที่ปรากฏชัดเจนในเวทีโลกจากวิกฤตการณ์ในกรีซและตุรกีใน พ.ศ. 2490 อันเป็นที่มาของหลักการ ทรูแมน (Truman Doctrine) และการแข่งขันระหว่างมหาอำนาจ ในช่วงเวลาเดียวกันนั้นสภาพสังคมการเมืองไทยก็กำลังเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญด้วยการนำของจอมพลผิน ชุณหะวัณ ได้กระทำการรัฐประหาร ทำให้เป็นการเริ่มต้นเข้ามาครอบงำทางการเมืองของทหาร เหตุการณ์นั้นเป็นการเปิดโอกาสให้ทหารเข้ามามีบทบาทสำคัญในทางการเมือง ทำให้เกิดระบอบอำนาจนิยมขึ้น จนกลายเป็นคุณลักษณะสำคัญของการเมืองการปกครองของไทยในช่วงก่อน พ.ศ. 2516 เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้นำของกองทัพเวลาดังกล่าวเข้ามามีส่วน

ร่วมในอำนาจหน้าที่การบริหารบ้านเมือง (Bamrungasuk, 1988, p. 25) โดยผู้นำของกองทัพที่เข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมีอำนาจเบ็ดเสร็จในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าผู้นำของกองทัพเข้ามามีบทบาทเหนือระบบราชการพลเรือนในการกำหนดนโยบายโดยเฉพาะนโยบายต่างประเทศ ในขณะที่กลุ่มเทคโนโลยีมีบทบาทอย่างมากในการกำหนดยุทธศาสตร์และการพัฒนาประเทศผ่านแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และระบบราชการเป็นกลไกที่มีบทบาทในการนำนโยบายไปปฏิบัติ การบริหารประเทศที่อิงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ศุภมิตร ปิติพัฒน์, 2547, หน้า 54) เช่นนี้กลายเป็นคุณลักษณะสำคัญในกระบวนการนโยบายของไทยมาโดยตลอด

ทหารกับการเมืองไทยถือเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันได้ยาก ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ชาติไทยที่มีการทำสงครามต่อสู้เพื่อความอยู่รอด ความคงอยู่ ความเป็นเอกราชของชาติ โดยทหารตามระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นผู้บังคับบัญชากองทัพโดยตรงมีสถานภาพทางกฎหมายและอำนาจบังคับบัญชาประเทศไทย ภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง ปี พ.ศ. 2475 เป็นต้น (ธีรยุทธ บุญมี, 2550, หน้า 50) ในอดีตจนถึงปัจจุบันหากเราจะกล่าวถึงบทบาทของกองทัพที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคง อาจพบเห็นบทบาทเริ่มต้นของกองทัพไทยในด้านความมั่นคง ดังคำกล่าวที่ว่า ทหารเป็นรั้วของชาติ ซึ่งเราเคยได้ยินกันมา นับตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มมีแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 เมื่อปี พ.ศ. 2504 บทบาทของกองทัพอย่างเด่นชัดมากเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ ทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในท้องถิ่นหรือ

ชนบทที่ห่างไกล เพื่อเป็นการต่อต้านการขยายตัวของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ด้วยการให้หน่วยทหารในรูปแบบของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่เพื่อเข้าไปช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ตกเป็นเป้าหมายและกองทัพได้จัดตั้งกองพลพัฒนาขึ้นมาในแต่ละกองทัพภาคเพื่อรองรับภารกิจในการพัฒนาประเทศ กล่าวคือ กระทรวงกลาโหมมีการจัดโครงสร้างการบริหารออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ (1) สำนักงานรัฐมนตรี (2) สำนักงานปลัดกระทรวง และ (3) กองทัพอากาศ จากการจัดโครงสร้างการบริหารของกระทรวงกลาโหม กองทัพอากาศในฐานะที่เป็นหน่วยในสังกัดกระทรวงกลาโหมจึงได้มีการจัดโครงสร้างการบริหาร แบ่งออกเป็นส่วนต่างๆ ได้แก่ (1) กองบัญชาการกองทัพอากาศ (2) กองทัพบก (3) กองทัพเรือ (4) กองทัพอากาศ (5) ส่วนราชการอื่นตามที่กำหนด โดยอาศัยอำนาจตามพระราชกฤษฎีกา (พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551, 2551, หน้า 35) แล้วหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เป็นหน่วยขึ้นตรงกองบัญชาการกองทัพอากาศ เดิมที่มีชื่อหน่วยว่า กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ หรือ กรป. กลาง

หากพิจารณาภารกิจและหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา คือ มีหน้าที่ในการพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับนโยบาย การวางแผน การอำนวยการ การประสานงาน และการดำเนินการพัฒนาประเทศเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ สนับสนุนภารกิจของรัฐในการพัฒนาชาติ การป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ และการช่วยเหลือประชาชน ตลอดจนปฏิบัติภารกิจอื่นใดก็ตามที่ได้รับมอบหมาย และการปฏิบัติภารกิจในประเด็นยุทธศาสตร์ 4 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่ 1 เกิดทุนสถาบันพระมหากษัตริย์ ประเด็นที่ 2 พัฒนาศักยภาพของคน ชุมชน พื้นที่ ให้เกื้อกูลต่อการผืนก้าลัง

ป้องกันประเทศ ประเด็นที่ 3 สนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่สำคัญเร่งด่วนของชาติ และประเด็นที่ 4 การพัฒนาองค์กร ทำให้เราสามารถทราบได้ว่าหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาซึ่งเป็นหน่วยทหารที่ปฏิบัติการกิจตามพลังอำนาจอ่อน (Soft Power) โดยทั่วไปถ้ามองว่าการที่มีทหารเข้ามาเกี่ยวข้องกับการกิจหรือการปฏิบัติใดก็ตามก็จะถูกมองว่าเป็นการใช้พลังอำนาจแข็ง (Hard Power) แต่ด้วยการกิจการปฏิบัติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาแล้วจะเห็นได้ว่าเป็นการใช้พลังอำนาจอ่อน เพราะภารกิจการปฏิบัติเป็นไปเพื่อการพัฒนาประเทศชาติ โดยใช้จิตวิทยาทางสังคมเข้ามาเพื่อให้เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาพื้นที่นั้น ๆ ให้เกิดความกินดีอยู่ดีของประชาชนโดยตรงและเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงในทางอ้อมอีกมิติหนึ่ง

เป็นที่ทราบกันดีว่ากองทัพหรือองค์กรทางทหารนั้นมีการกิจสำคัญในการป้องกันประเทศ กล่าวคือ ทหารเป็นผู้ที่มีหลักในการดำเนินงานที่ชัดเจนมาก โดยยึดในคำกล่าวหรือคำขวัญที่ว่า รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นที่ประจักษ์ต่อสายตาของประชาชนทั่วไป ว่าทหารมีแนวทางในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดีและมีแบบแผนทำให้ทหารมีลักษณะเด่น 5 ประการ คือ (1) มีการบังคับบัญชาแบบรวมศูนย์และมีสายการบังคับบัญชาที่ลดหลั่นเป็นลำดับชั้น (2) มีระเบียบวินัย (3) มีการติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงาน (4) มีความสามัคคีและความรักในหมู่คณะ และ (5) มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ทำให้ทหารจึงเป็นองค์กรที่มีความเป็นอันหนึ่งเดียวกันของหน่วยทหารทำให้แตกต่างไปจากองค์กรหรือหน่วยงานอื่น และเป็นเหตุผลที่ทำให้ทหารสามารถเข้ามาแทรกแซงทางการเมืองได้โดยง่าย ทำให้ทหารจึงนำแนวคิดที่ว่าองค์กรทหารมีความ

แตกต่างจากหน่วยงานอื่น ทำให้ทหารสามารถอ้างสิทธิโดยชอบธรรมในการเข้ามาแทรกแซงทางการเมืองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติ หากเรามองจากประวัติศาสตร์การเมืองของไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันทหารได้เข้ามามีบทบาทพอสมควร ทั้งบริบทด้านการพัฒนา และบริบทด้านการรักษาความมั่นคงของประเทศ ดังนั้น จึงเป็นมูลเหตุที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนากับความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2504-2564 อย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่ออธิบายบทบาทของกองทัพไทยและหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาที่มีต่อความมั่นคงระหว่างประเทศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2504-2564
2. เพื่อวิเคราะห์ภารกิจและบทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาความมั่นคงแห่งชาติ
3. เพื่อวิเคราะห์บทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาในรูปแบบโครงการพัฒนาต่างๆ ที่สนับสนุนภารกิจความมั่นคงแห่งชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการศึกษารายละเอียดของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนากับความมั่นคงแห่งชาติ นับตั้งแต่อดีตก่อนการก่อตั้งหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาจนถึงปัจจุบัน ช่วงปี พ.ศ. 2504-2564 และการศึกษายุทธศาสตร์

การดำเนินงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาแบบวิเคราะห์โดยใช้การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารส่วนหนึ่ง ร่วมกับข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก

2. ขอบเขตของการวิจัย

2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาตามแนวคิดเกี่ยวกับทหารอาชีพแบบเก่ากับแนวคิดทหารอาชีพแบบใหม่ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาและการสร้างความเป็นทันสมัย แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ และแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์บทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนากับความมั่นคงแห่งชาติ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2504-2564) และการศึกษายุทธศาสตร์การดำเนินงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

2.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

2.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษบทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนากับความมั่นคงแห่งชาติ นับตั้งแต่อดีตก่อนการก่อตั้งหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาจนถึงปัจจุบัน ช่วงปี พ.ศ. 2504-2564

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเอกสาร เป็นการศึกษาตามแนวคิดเกี่ยวกับทหารอาชีพแบบเก่ากับแนวคิดทหารอาชีพแบบใหม่ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาและการสร้างความเป็นทันสมัย แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ และแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายความมั่นคงแห่งชาติจากเอกสาร วิทยานิพนธ์ งานวิจัย ตำราทางวิชาการ หนังสือ วารสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ บทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องจากแหล่งทรัพยากรการสืบค้นจากห้องสมุดและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ

ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์บทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนากับความมั่นคงแห่งชาติ

3.2 การสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บังคับบัญชา อดีตผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชาของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (นายทหารสัญญาบัตร) และประสบการณ์ปฏิบัติงาน รวมทั้งนักวิชาการหรือบุคคลสำคัญที่มีความเชี่ยวชาญด้านการทหาร เพื่อให้ได้แนวทางในการกำหนดบทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาในรูปแบบโครงการพัฒนาต่างๆ ที่สนับสนุนงานด้านความมั่นคง ไปสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาประเทศชาติให้มั่นคง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาวิจัยเอกสาร เป็นการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลและแนวคิดทหารอาชีพแบบเก่ากับแนวคิดทหารอาชีพแบบใหม่ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการสร้างความเป็นทันสมัย แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ จากเอกสาร วิทยานิพนธ์ งานวิจัย ตำราทางวิชาการ หนังสือ วารสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องจากแหล่งทรัพยากรการสืบค้นจากห้องสมุดและ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกและจดบันทึกคำสัมภาษณ์ จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่กำหนดไว้ ประกอบด้วยกลุ่มผู้บังคับบัญชา อดีตผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชาของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (นายทหารสัญญาบัตร) คณะประสบการณ์ปฏิบัติงาน รวมทั้งนักวิชาการหรือบุคคลสำคัญที่มีความเชี่ยวชาญด้านการทหาร

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก และนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาอธิบายถึงบทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนากับความมั่นคงแห่งชาติ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ในช่วงเวลาปี พ.ศ. 2504-2564 และการศึกษายุทธศาสตร์การดำเนินงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาโดยวิเคราะห์ผ่านกรอบแนวคิดในการวิจัยที่ผู้วิจัยได้นำเสนอเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีทหารกับการเมืองในสวนของทหารอาชีพแบบเก่ากับแนวคิดทหารอาชีพแบบใหม่ ตลอดจนแนวคิดอื่นๆ อีก ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาและการสร้างความเป็นทันสมัย แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ และแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ มากไปกว่านั้นผู้วิจัยยังได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่มีความเกี่ยวข้องแล้วผู้วิจัยจึงได้นำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยข้างต้น จะเห็นได้ว่า กรอบแนวคิดในการวิจัยในแต่ละยุคแต่ละสมัยนั้นเป็นตัวกำหนดให้รัฐไทยมียุทธศาสตร์ที่แตกต่างกันออกไปตามบริบทและช่วงเวลา ดังจะเห็นได้จากกรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาจะเห็นว่าจะมีบริบทแวดล้อมทางการเมืองและสังคม ซึ่งเป็นตัวผลักดันให้รัฐกำหนดยุทธศาสตร์ชาติเพื่อเป็นแนวในการปฏิบัติให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้นนั้นมีความประสานสอดคล้องกับบริบททางการเมืองและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงเวลา โดยทุกหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกัยยุทธศาสตร์ที่รัฐกำหนดขึ้นมานั้นต้องสามารถตอบสนองกับยุทธศาสตร์ได้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและเป็นการบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในยุคสมัยการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์จึงเกิดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาชนบทเพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ขึ้น โดยหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาเป็นหนึ่งในหน่วยงานที่ตอบสนองยุทธศาสตร์ที่รัฐกำหนดขึ้นมาได้ ในการเข้าไป

พัฒนาชุมชนชนบทชาวบ้านที่มีความล่อแหลมต่อการขยายอิทธิพลของคอมมิวนิสต์ เพราะหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาเป็นหน่วยทหารที่มีความคล่องตัวในการอำนวยความสะดวก ตอบสนอง และสามารถลงมือปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ของรัฐได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ให้บทบาทของทหารเปลี่ยนจากการสู้รบกับภัยคุกคามจากลัทธิคอมมิวนิสต์แปรเปลี่ยนมาเป็นการพัฒนาและใช้หลักสังคมจิตวิทยาเข้ามาช่วยในการพัฒนา เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ถิ่นทุรกันดารมีความเป็นอยู่ดี กินดี มีความสุข บรรเทาความทุกข์ยาก ทำให้สามารถเอาชนะกับภัยคุกคามคอมมิวนิสต์ได้ในที่สุด จากกรอบแนวคิดในการวิจัยจึงแสดงให้เห็นถึงภารกิจและบทบาทของทหารที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบททางการเมืองและทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคแต่ละสมัย ตลอดจนมีความพร้อมรับมือกับบริบทอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคต

ผลการวิจัย

1. บทบาทของกองทัพไทยและหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาที่มีต่อความมั่นคงระหว่างประเทศ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2504-2564) สามารถอธิบายบทบาทของกองทัพไทยและหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาในนามกองทัพไทยที่มีต่อความมั่นคงระหว่างประเทศ พบว่า แบ่งได้เป็น 3 บทบาท คือ (1) บทบาทการใช้กำลังพลสู้รบเพื่อปกป้องและรักษาความมั่นคงของประเทศ จากการรุกรานของอริราชศัตรูจากต่างประเทศ หรือประเทศล่าอาณานิคม รวมทั้งการคุกคามจากลัทธิคอมมิวนิสต์ (2) บทบาทในการส่งกำลังพลไปร่วมรบในฐานะมิตรประเทศเพื่อสร้างความมั่นคงทางการเมืองระหว่างประเทศ (3) บทบาทการส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอาทิ ความร่วมมือทางการทูตทหาร เป็นการส่งเสริมและสร้างความมั่นคงทางทหาร ความ

มั่นคงทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางสังคมวัฒนธรรม ความมั่นคงของมนุษย์ และความมั่นคงทางไซเบอร์ที่เกิดจากการคุกคามด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยี ซึ่งบทบาททั้ง 3 เป็นภารกิจส่วนหนึ่งของกองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ (กรป. กลาง) ซึ่งต่อมาภายหลังได้เปลี่ยนชื่อหน่วยงานเป็น หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา แต่ยังคงภารกิจและบทบาทที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงของชาติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามนโยบายความมั่นคงระหว่างประเทศ นโยบายต่างประเทศของรัฐบาลไทย นับว่าเป็นบทบาทของกองทัพไทยและหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาในนามกองทัพไทยในเวทีระดับโลก เมื่อวิเคราะห์บทบาทหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาที่มีต่อความมั่นคงระหว่างประเทศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2504-2564 พบว่า มีการปฏิบัติภารกิจและบทบาททหารพัฒนา แยกเป็น 2 มิติคือ มิติความมั่นคงแบบดั้งเดิมใช้อาวุธในการสร้างความมั่นคงแห่งชาติ และมิติความมั่นคงรูปแบบใหม่ไม่ใช้อาวุธในการสร้างความมั่นคงแห่งชาติ สามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 ความมั่นคงแบบดั้งเดิม พบว่า บทบาทกองทัพไทยในสงครามโลกครั้งที่ 2 ปี พ.ศ. 2484 ในฝั่งเอเชียเกิดสงครามมหาเอเชียบูรพา ประเทศไทยต้องนำทหารเข้าร่วมรบกับญี่ปุ่นในฐานะพันธมิตร ซึ่งทหารไทยไม่เห็นด้วย แต่มีทหารไทยเรียกตัวเองว่าเสรีไทย ทำการต่อต้านทหารญี่ปุ่นทุกรูปแบบ ในขณะที่บุคคลสำคัญในเสรีไทยดำเนินการแบบกระบวนกรใต้ดิน ด้วยการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับสหรัฐอเมริกา ผู้นำฝ่ายสัมพันธมิตรเมื่อสงครามยุติ ด้วยบทบาทของทหารไทยในกระบวนกรเสรีไทยทำให้ประเทศรักษาอธิปไตยไว้ได้อย่างมั่นคงโดยไม่ต้องตกเป็นฝ่ายแพ้สงคราม อีกทั้งประเทศไทยยังได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2489 ต่อจากนั้น

ในช่วงปี พ.ศ. 2490-2501 บทบาทของทัพไทยเด่นชัดในการทำหน้าที่สกัดกั้น การขยายอิทธิพลของคอมมิวนิสต์มีการสู้รบด้วยอาวุธเรื่อยมา ผลจากการ ปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ตามรูปแบบอารยธรรมตะวันตกมีต้นแบบ คือ สหรัฐอเมริกา ประเทศมหาอำนาจฝ่ายประชาธิปไตย จากความเป็น ประชาธิปไตยของไทยจึงได้รับการอุปถัมภ์ ด้วยการสนับสนุนด้านอาวุธ ยุทโธปกรณ์ การส่งกำลังพลในกองทัพไทยเข้ารับการศึกษาในหลักสูตรทาง การทหาร และความรู้ในหลายหลักสูตร เป็นอีกปัจจัยที่ส่งเสริมความมั่นคงบน เวทีการเมืองระหว่างประเทศ

1.2 ความมั่นคงรูปแบบใหม่ พบว่า ภัยคุกคามจากพวกคอมมิวนิสต์ ได้กระทบต่อความมั่นคงของชาติ การแสดงบทบาทและภารกิจของกองทัพที่เคย ต่อสู้ด้วยอาวุธเพื่อปกป้องรักษาอธิปไตยและความมั่นคงแห่งชาติ แต่มิได้เห็นผล ระยะยาว ในยุครัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรีและผู้บัญชาการ ทหารสูงสุด ปรับยุทธวิธีมาใช้นโยบายการเมืองนำการทหาร โดยจัดตั้งกอง อำนาจการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ (กรป. กลาง) เป็นการสร้าง บทบาททหารรูปแบบใหม่ ด้วยการมอบภารกิจให้ทหารเข้าไปพัฒนาท้องถิ่นให้ เกิดความไว้วางใจ ได้รับความเสมอภาคเป็นธรรมจากรัฐบาล เพื่อขจัดความเชื่อ จากพวกคอมมิวนิสต์ที่มุ่งทำลายความศรัทธาของประชาชนซึ่งสร้างความ สั่นคลอนต่อความมั่นคงของประเทศ ด้วยบทบาททหารด้านการพัฒนาเกิดผลดี จึงมีการปรับปรุงหน่วยปฏิบัติให้ชัดเจนขึ้น โดยเปลี่ยนฐานะกองอำนาจการกลาง รักษาความปลอดภัยแห่งชาติ (กรป. กลาง) มาเป็นหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (นทพ.) ในปี พ.ศ. 2540 สอดคล้องรองรับกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และต่อเนื่องเรื่อยมา บทบาททหารกับ

ภารกิจส่งเสริมและพัฒนาการกินดีอยู่ดีของประชาชน ด้วยการก่อสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ การสร้างถนนเข้าสู่พื้นที่ป่าทึบ ภูเขาสูง ระบบไฟฟ้า ระบบประปา กระจายความเจริญไปสู่พื้นที่ยากจน ยุทธวิธีนี้เอาชนะลัทธิคอมมิวนิสต์ได้อย่างเด็ดขาด สิ้นสุดการทหารที่ต่อสู้ด้วยอาวุธ ประเทศไทยจึงปรับรูปแบบการต่อสู้มาสร้างความมั่นคง โดยนำโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการหลวงมาใช้พัฒนาความเจริญให้กับท้องถิ่นและความมั่นคงแห่งชาติ อันเป็นพื้นฐานสู่ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางสังคม วัฒนธรรม ความมั่นคงทางเทคโนโลยี ความมั่นคงทางการเมือง และความมั่นคงของมนุษย์

2. ภารกิจและบทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาความมั่นคงแห่งชาติ พบว่า ภารกิจและบทบาทของกองทัพมาจาก 4 สถาบันหลักคือ (1) สถาบันกษัตริย์ ผ่านโครงการของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มหาราช (ขณะนั้น) โดยเฉพาะโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวมโครงการจากเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ อาทิ ศูนย์ศิลปาชีพ ซึ่งกองทัพน้อมนำมามอบหมายให้หน่วยทหารในสังกัดรับไปดำเนินงานตามบทบาทของหน่วยทหารนั้น ๆ มีหลายโครงการกระจายอยู่ทั่วประเทศ โดยผลจากการปฏิบัติภารกิจของกองทัพล้วนประสบความสำเร็จค่อนข้างดีและมีประสิทธิภาพ สนับสนุนต่อความมั่นคงแห่งชาติ ในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง อย่างมาก (2) สถาบันฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นสถาบันที่บัญญัติอำนาจหน้าที่ ภารกิจของกองทัพไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 50 วรรค 2 กำลัทหารให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศด้วย รวมถึงบทบัญญัติที่เป็นแนวทางให้รัฐดำเนินการตรา

กฎหมายและกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน และส่วนราชการต้องปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ดังนั้นทหารจึงมีภารกิจและบทบาทในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นนอกเหนือจากความมั่นคงด้านอธิปไตยแห่งรัฐแล้ว ยังต้องพัฒนาให้เกิดความมั่นคงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง โดยเฉพาะความมั่นคงของมนุษย์ (ประชาชน) รวมถึงความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ให้มีความอยู่ดีกินดีของประชาชน มีอาชีพ สามารถพึ่งพาตนเองได้ ฯลฯ (3) สถาบันฝ่ายบริหารหรือรัฐบาล ในฐานะเป็นสถาบันที่กำหนดนโยบายด้านความมั่นคงของประเทศ นโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นโยบายสาธารณะ รวมทั้งนโยบายที่ถูกกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ ดังนั้นนโยบายรัฐบาลเกือบทุกนโยบายกองทัพมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะนโยบายที่เน้นการพัฒนาประเทศเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลได้เข้าถึงบริการและสวัสดิการสังคม อีกทั้งฝ่ายรัฐบาลเป็นผู้มีอำนาจในการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งมีความสัมพันธ์กับภารกิจและบทบาทของกองทัพต่อความมั่นคงแห่งชาติ โดยเฉพาะการพัฒนาประเทศ และ (4) สถาบันทหาร ประกอบด้วย กระทรวงกลาโหม กองบัญชาการกองทัพไทย ฯลฯ เมื่อรับนโยบายจากสถาบันหลักของประเทศมาปฏิบัติ ก็ได้แปลงนโยบายเป็นแผนงานปฏิบัติ แล้วมอบหมายให้หน่วยทหารที่มีบทบาทด้านการพัฒนาไปกำหนดรูปแบบแนวทางตามขอบเขตของแผนงานที่หน่วยทหารนำไปปฏิบัติในพื้นที่เป้าหมายต่อไป ซึ่งส่วนใหญ่พบว่า กำหนดในรูปแบบโครงการพัฒนาจะจริงเป็นรายด้าน ตัวอย่างเช่น การพัฒนาด้านการเกษตร มีการจัดทำโครงการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง อาทิ โครงการอีสานเขียว มีการขุดลอกแหล่งน้ำ

ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ และส่งเสริมความมั่นคงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อีกด้วย เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นต้น

3. เพื่อวิเคราะห์บทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาในรูปแบบโครงการพัฒนาต่างๆ ที่สนับสนุนภารกิจความมั่นคงแห่งชาติ พบว่า บทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาในรูปแบบโครงการพัฒนาต่างๆ ที่สนับสนุนภารกิจความมั่นคงแห่งชาติ จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ พบว่า กองทัพอากาศได้สถาปนา กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ (กรป. กลาง) ในปี พ.ศ. 2504 เพื่อรองรับภัยคุกคามความมั่นคงในรูปแบบใหม่ ครอบคลุมภารกิจ การต่อสู้ที่ไม่ใช้อาวุธ การต่อสู้กับพวกคอมมิวนิสต์ที่เข้ามาทำลายความเชื่อมั่นของประชาชนต่อระบบการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย กองทัพอากาศจึงต้องใช้หลักการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา โดยปรับเปลี่ยนบทบาทหน่วยทหารจาก กรป. กลาง มาเป็นหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา หรือ นทพ. สังกัดกองบัญชาการกองทัพอากาศ อีกทั้งยังมีหน่วยได้สังกัด หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ กระจายอยู่ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ เมื่อพิจารณาบทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาในรูปแบบโครงการพัฒนาต่างๆ ที่สนับสนุนความมั่นคงของชาติ พบว่า บทบาทในรูปแบบโครงการพัฒนาที่สนับสนุนด้านความมั่นคงของชาติ สามารถจำแนกได้ 5 รูปแบบโครงการ คือ (1) รูปแบบโครงการพัฒนาที่สนับสนุนภารกิจด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ (2) รูปแบบโครงการพัฒนาที่สนับสนุนภารกิจความมั่นคงทางสังคมวัฒนธรรม (3) รูปแบบโครงการพัฒนาที่สนับสนุนภารกิจด้านความมั่นคงทางเทคโนโลยี (4) รูปแบบโครงการพัฒนาที่สนับสนุนภารกิจด้านความมั่นคงทางการเมือง และ (5) รูปแบบโครงการพัฒนาที่สนับสนุนภารกิจด้านความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งภารกิจและบทบาทของหน่วย

บัญชาการทหารพัฒนา มีโครงการพัฒนาด้านต่าง ๆ ดังกล่าวครอบคลุมทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังพบว่า บทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา มี 3 ลักษณะ คือ (1) บทบาทการเป็นตัวเชื่อมโยง (Link) หรือบทบาทในการเชื่อมประสานความร่วมมือแบบบูรณาการ (2) บทบาทเป็นตัวร่วมปฏิบัติการ (Catalyst) ในบทบาทเป็นผู้คิดค้น วางแผนการทำงาน รวมทั้งเป็นผู้ร่วมปฏิบัติการเอง (3) บทบาทเป็นผู้ส่งเสริม (Extension Worker) คือ การจัดส่งทหารพัฒนาที่เหมาะสมกับความต้องการหรือปัญหา ในลักษณะให้ความรู้ สาธิตวิธีทำ การประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลความรู้ใหม่ เป็นต้น และยิ่งพบอีกว่า บทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาต่อความมั่นคงของชาติ มีปัจจัยที่ยึดปฏิบัติคือ ประชาชน ประชาธิปไตย การประสานความร่วมมือ และยึดหลักประหยัด

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง บทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนากับความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2504-2564 โดยได้นำแนวคิดทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องที่นำมาปรับใช้และประกอบการอภิปรายผล ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการวิจัยเอกสาร ค้นหาแนวคิด ทฤษฎีจากหนังสือ ตำราเรียน งานวิจัย บทความวิชาการ และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง มาอธิบายข้อค้นพบที่ว่า บทบาทของกองทัพที่มีต่อความมั่นคงระหว่างประเทศ แบ่งเป็น 3 บทบาท ได้แก่ (1) บทบาทการใช้กำลังพลสู้รบเพื่อความมั่นคง (2) บทบาทในการส่งกำลังพลไปร่วมรบ (3) บทบาทการส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ใกล้เคียงกับแนวคิดของ เฉลิมเกียรติ ผิวนวล (2535) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดทางการเมืองของทหารไทย 2519-2523 ผลการศึกษาพบว่า บทบาทเด่นทางการเมืองอันเป็นที่ทราบทั่วไปของสาธารณชน ที่นายทหารเหล่านั้นมีบทบาทเกี่ยวข้องโดยตรง

กับรัฐบาล กลายเป็นต้นกำเนิดของความคิด วิธีการที่ใช้การศึกษาจำแนกออกได้ 3 ส่วน กล่าวคือ ส่วนแรกเป็นการศึกษาภูมิหลังจุดเริ่มต้นความคิดทางการเมืองแบบดั้งเดิม หรือความคิดการเมืองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ส่งผลต่อแนวคิดการก่อตั้งกองทัพในรัชกาลที่ 5 แนวคิดพรรค ร.ศ.130 ที่พยายามเปลี่ยนแปลงการปกครองในสมัยรัชกาลที่ 6 แนวความคิดของ คณะทหารที่เข้าร่วมการปฏิวัติในปี 2475 ส่วนที่ 2 เป็นการศึกษาความคิดทางการเมืองของรัฐบาลชุดต่างๆ ภายใต้รูปแบบประชาธิปไตย ซึ่งเหมาะสมกับวัฒนธรรมประเพณีของชาติไทย และลัทธิผู้นำโดยข้าราชการชั้นสูง ทำให้การศึกษานี้พยายามพิจารณาถึงแนวความคิดที่สำคัญทางปรัชญาการเมือง ซึ่งปรากฏอยู่ในแนวความคิดประชาธิปไตยแบบไทยด้วย เช่น เรื่องเสรีภาพ ความเสมอภาค และความยุติธรรมทางสังคม ส่วนที่ 3 เป็นการไต่ตรองถึงแนวทางในอนาคตของแนวความคิดประชาธิปไตยแบบไทยที่มีหลักการที่เอื้ออำนวยต่อการก้าวไปสู่ความเป็นสากลที่เป็นเช่นนี้เพราะ ลักษณะบทบาทของกองทัพ ทั้งแบบดั้งเดิม และความมั่นคงรูปแบบใหม่ มีวิวัฒนาการปรับเปลี่ยนตามกาลเวลาระหว่างมีบทบาทหลัก 3 ประการในปัจจุบัน คือ บทบาทเป็นผู้เชื่อมประสาน บทบาทผู้ร่วมปฏิบัติงาน และ บทบาทเป็นผู้ส่งเสริม ซึ่งบทบาททั้ง 3 นี้ สามารถบริหารจัดการสำหรับปฏิบัติการติดตามเป้าหมายที่กำหนด โดยยึดหลักปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินงานด้านการพัฒนาความมั่นคงระหว่างประเทศ ดังที่ Harry S. Truman ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา กล่าวว่า สหรัฐอเมริกามีบทบาทสำคัญในสหประชาชาติ เป็นผู้นำสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาแก่ประเทศด้อยพัฒนาทั่วโลก ประกอบกับการที่ประเทศต่างๆ ที่กำลังประสบปัญหาภายหลังจากสงคราม ทำให้ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขสภาพทาง เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของแต่ละประเทศให้

กลับฟื้นคืนสู่สภาพเดิม บางประเทศที่ได้รับเอกราชให้ปกครองตนเอง ต้องแสวงหาแนวทางและวิธีการในการพัฒนาประเทศตน แสดงบทบาทตามอำนาจอธิปไตยของรัฐตน เพื่อให้หลุดพ้นจากการเป็นประเทศที่ด้อยพัฒนา อันเป็นต้นเหตุแห่งการพัฒนา ประธานาธิบดี John F. Kennedy ได้เสนอองค์การสหประชาชาติ (United Nations) ซึ่งถือว่าเป็นจุดริเริ่มในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นศตวรรษแห่งการส่งเสริมความร่วมมือของนานาประเทศในการพัฒนาโลกให้ก้าวหน้าด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ผลการวิจัยที่พบว่า บทบาทของกองทัพที่มีต่อความมั่นคงระหว่างประเทศตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2504-2564) ใน 2 มิติ คือ มิติความมั่นคงแบบดั้งเดิม และมิติความมั่นคงรูปแบบใหม่ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของนักรัฐศาสตร์อเมริกัน Samuel Huntington ที่อธิบายตัวแบบในอุดมคติของทหารอาชีพ (Professionalism) คือ ความเป็นทหารอาชีพต้องแยกออกจากการเมือง สิ่งที่ทหารควรสนใจก็คือการต่อสู้หรือสร้างความมั่นคงให้กับประเทศ โดยต้องถูกควบคุมด้วยอำนาจของรัฐบาลพลเรือน ในลักษณะแนวคิดทหารอาชีพมีผู้ไม่เห็นด้วยจำนวนหนึ่ง สอดคล้องกับ Stepan (2001) เห็นว่าทหารอาชีพไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับการเมือง คือ มีลักษณะทหารอาชีพแบบดั้งเดิม (Old Professionalism) ซึ่งพบได้ในประเทศทางตะวันตกที่ปกครองแบบประชาธิปไตย แต่ในส่วนอื่นๆ อย่างในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีลักษณะแตกต่างกันไป เนื่องจากบริบททางสังคมและการเมืองมีลักษณะที่แตกต่างกันมากกับโลกตะวันตก โดยที่ประชาธิปไตยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังด้อยพัฒนาทั้งหลาย ยังมีการเมืองของกองทัพเข้าไปเกี่ยวข้อง และมีปัจจัยหลักที่ต้องเผชิญกับภัยคุกคามจากการขยายตัวของคอมมิวนิสต์ ทหารจึงต้องเข้ามาจัดการ

กับภัยคุกคาม และสร้างความทันสมัย ด้วยกลวิธีการต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ โดยมอบหมายให้ทหารเข้าไปแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ทั้งนี้เพราะทหารเป็นองค์กรที่มี กำลังคน มีอาวุธ ยุทธโศปกรณ์ เทคโนโลยี และมีทักษะความรู้มากสุดในสังคมกำลังพัฒนา เมื่อเป็นเช่นนี้ทหารจึงมีบทบาทด้านความมั่นคงภายใน และความมั่นคงระหว่างประเทศมากกว่าการพัฒนาสังคม และการพัฒนาทางการเมือง หรือเข้าไปจัดการกับปัญหาบางประการที่รัฐบาล และพลเรือนไม่สามารถทำได้ ด้วยเหตุนี้ทหารจึงมีอำนาจ วิถีคิด และบทบาทมากตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน จึงเกิดแนวคิดทหารอาชีพแบบใหม่ (New Professionalism) และสอดคล้องกับแนวความคิดของนักวิชาการชาวอังกฤษ Samuel E. Finer ที่ได้เสนอแนวคิดความเป็นทหารอาชีพใหม่ ในประเทศกำลังพัฒนา โดยมองว่าทหารมีความเข้มแข็ง องค์กรมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียว มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่ดี และเชื่อว่าตนเองมีความรักชาติมากที่สุด ดังนั้นทหารจึงต้องมีการพัฒนาความเป็นอาชีพของทหารในทุกด้าน ในการพัฒนาทหารให้มีความเข้มแข็ง เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการป้องกันประเทศ การตระหนักภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ทำให้รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างทหารกับพลเรือนเปลี่ยนแปลงไป จึงส่งผลให้ภารกิจและบทบาททหารกลายเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาลในการป้องกันประเทศ และการรักษาความมั่นคงของชาติ เป็นลักษณะพิเศษของความเป็นอาชีพของทหาร

ส่วนภารกิจและบทบาทของกองทัพต่อความมั่นคงแห่งชาติ (บทบาทของทหารในการพัฒนาประเทศ) ดังผลการวิจัยที่พบว่า ภารกิจและบทบาทของกองทัพไทยมาจาก 4 สถาบันหลัก คือ (1) สถาบันกษัตริย์ (2) สถาบันฝ่ายนิติบัญญัติ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 50 วรรค 2

กำลังทหารให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศด้วย รวมถึงบทบัญญัติที่เป็นแนวทางให้รัฐดำเนินการตรากฎหมายและกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน และส่วนราชการต้องปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ดังนั้นทหารจึงมีภารกิจและบทบาทในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ ที่จำเป็นนอกเหนือจากความมั่นคงด้านอธิปไตยแห่งรัฐแล้ว ยังต้องพัฒนาให้เกิดความมั่นคงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง โดยเฉพาะความมั่นคงของมนุษย์ (ประชาชน) (3) สถาบันฝ่ายบริหารหรือรัฐบาล ผู้กำหนดนโยบายด้านความมั่นคงของประเทศ ดังนั้นนโยบายรัฐบาลเกือบทุกนโยบายกองทัพมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในหลายนโยบาย โดยเฉพาะนโยบายที่เน้นการพัฒนาประเทศเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลได้รับบริการและสวัสดิการสังคมอย่างทั่วถึง และ (4) สถาบันทหาร ทั้งนี้ เพราะงานการพัฒนาประเทศของกองทัพ นับว่าเป็นงานที่มีเท่าเทียมกับการรักษาอธิปไตย ป้องกันการคุกคามในประเทศ ภารกิจและบทบาททหารการใช้ยุทธศาสตร์การป้องกันเขตหน้าของประเทศไทย ยุทธศาสตร์ป้องกันจำเป็นต้องอาศัยกำลังทุกประเภทเข้ามามีส่วนร่วม โดยเฉพาะพื้นที่ตามแนวชายแดน การใช้กำลังหลักหรือการมีส่วนร่วมของประชาชนในวงกำลังป้องกันประเทศ ดังนั้น กำลังประชาชนนับได้ว่าเป็นความสำคัญอย่างยิ่ง แต่การใช้กำลังประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยระบบการต่อสู้เบ็ดเสร็จ ในขณะที่มีองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ ยุทธศาสตร์พัฒนาคน และการพัฒนาพื้นที่ยุทธศาสตร์ต่างๆ จึงถือได้ว่ากองทัพควรมีบทบาทในการพัฒนา โดยเฉพาะการพัฒนาการป้องกัน อย่างไรก็ตามการพัฒนาของกองทัพสามารถกระทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ทางตรง คือ การวางแผนงานหรือโครงการที่บรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการ ส่วนการปฏิบัติโดย

อ้อม เป็นการให้ความรู้ การศึกษา แก่ทหารและประชาชนในพื้นที่ที่หน่วยทหารตั้งอยู่ เพื่อเป็นการลดปัญหาข้อขัดข้องต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การพัฒนาของกองทัพที่เกิดประโยชน์สูงสุดได้ด้วยแผนกำลังทั้งหมดใช้ในการป้องกันประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ สรุศักดิ์ ทองเพชร (2547) เห็นว่า กองทัพเรือได้รับการทบทวนด้วยการรับมอบภารกิจเพิ่มมากขึ้น บทบาทของกองทัพเรือในการรักษาผลประโยชน์ของชาติ เกิดจากปัจจัยภายใน ประกอบด้วย (1) การเปลี่ยนถ่ายอำนาจ การปกครองจากทหารสู่พลเรือน (2) การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ทางความมั่นคง และ (3) ความต้องการในการรักษาผลประโยชน์ของชาติ และเกิดจากปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย (1) เหตุยุ่งยากทางความมั่นคง และ (2) ความขัดแย้งทางทะเลอาณาเขตในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์

ในส่วนบทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาในรูปแบบโครงการพัฒนาต่างๆ ที่สนับสนุนภารกิจความมั่นคงแห่งชาติ โดยผลการวิจัยพบว่ามี 5 รูปแบบโครงการ คือ (1) โครงการพัฒนาด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ (2) รูปแบบโครงการพัฒนาด้านความมั่นคงทางสังคมวัฒนธรรม (3) โครงการพัฒนาด้านความมั่นคงทางเทคโนโลยี (4) รูปแบบโครงการพัฒนาด้านความมั่นคงทางการเมือง และ (5) รูปแบบโครงการด้านความมั่นคงของมนุษย์ สอดคล้องกับแนวคิดของ Huntington (1968) ที่ได้เสนอตัวแปรตัวสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความเป็นทันสมัยทางการเมือง คือ (1) ความเป็นเหตุเป็นผลของอำนาจหน้าที่และอำนาจครอบงำทางการเมืองในอดีต แต่ถูกแทนที่ด้วยอำนาจทางการเมืองที่มีเหตุมีผลมากขึ้น (2) ความแตกต่างของโครงสร้างและหน้าที่ทางการเมือง โดยองค์กรต่างๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง และการเข้าสู่ตำแหน่งที่

เป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามผลสัมฤทธิ์ไม่ว่าจะเป็นคนของใคร และ (3) การมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยในสังคมที่มีความทันสมัย ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า บทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาในรูปแบบโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่สนับสนุนภารกิจความมั่นคงแห่งชาติ เป็นไปตามบริบทของรัฐ ในการมอบหมายอำนาจหน้าที่ด้วยความเป็นเหตุเป็นผลตามอำนาจหน้าที่ หรือลักษณะโครงสร้างภารกิจและบทบาทหน้าที่ และรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการผั่นกำลังในการสร้างความมั่นคงของชาติ ส่งผลต่อรูปแบบโครงการให้สนับสนุนความมั่นคงที่ยั่งยืน ทั้ง 5 ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม การเมือง เทคโนโลยี และประชาชน ซึ่งหมายถึงความมั่นคงของมนุษย์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำไปปฏิบัติ

สำหรับเป็นแนวทางปฏิบัติในอนาคต การที่กองทัพไทยได้รับความไว้วางใจจากนานาชาติ สามารถดำรงเกียรติยศและศักดิ์ศรี ก้าวไปสู่เวทีสากล เป็นการสร้างความมั่นคงด้านอธิปไตยของประเทศไทยมาอย่างยาวนาน แสดงจุดยืนสำหรับสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างชัดเจน อีกทั้งปัจจุบันเกิดภัยคุกคามในลักษณะความมั่นคงแบบใหม่ (Non-Traditional Security) ควรวิเคราะห์จุดอ่อนในอดีตสำหรับใช้เป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุงระบบบริหารสั่งการ และวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง ด้วยการยกระดับบทบาทเชิงคุณภาพและภารกิจที่มีประสิทธิผล ด้วยการเตรียมความพร้อมด้านอัตรากำลังพลที่มีศักยภาพเหมาะสมกับยุคสมัย ให้พร้อมสำหรับการปฏิบัติภารกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ควรรยกระดับหลักปฏิบัติการทางทหาร และที่มีใช้ทางการทหาร โดยเน้นด้านการพัฒนาภายในประเทศ คือ การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลทางทหารเพื่อคงความมั่นคงด้านเกียรติยศและภาพลักษณ์ที่ดี ส่วนบทบาททหารในต่างประเทศ ควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในเวทีโลก ควบคู่กับการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมระหว่างประเทศ

แนวทางปฏิบัติสำหรับพัฒนาความมั่นคงแห่งชาติ กองทัพอากาศควรทบทวนบทบาทและปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารจัดการรูปแบบใหม่ ให้องค์การมีความทันสมัย กะทัดรัดคล่องตัว มีอิสระในการตัดสินใจ ตลอดจนพัฒนาสู่องค์การยุคใหม่ (Smart Organization) สามารถปรับเปลี่ยนยุทธวิธีได้ตามความจำเป็นในภาวะฉุกเฉินเร่งด่วน

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 นโยบายเกี่ยวกับบทบาทของกองทัพที่มีต่อความมั่นคงระหว่างประเทศ การมอบหมายให้กองทัพมีบทบาทด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ ทั้งในยามปกติและในช่วงตึงเครียด ควรกำหนดกรอบอำนาจและบทบาทสำหรับปฏิบัติการด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ ต้องมีความชัดเจนและเอื้ออำนวยต่อผู้แทนระดับแต่ละระดับด้วย

2.2 นโยบายการยกระดับภารกิจและบทบาทของกองทัพต่อความมั่นคงแห่งชาติ กองทัพสามารถแปลงนโยบายทางการทหารจากรัฐธรรมนูญมาเป็นแผนปฏิบัติที่มีความยืดหยุ่นรองรับกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และรวดเร็ว ทั้งนี้ให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการคือ มีความคล่องตัว มีอำนาจตัดสินใจ และมีกฎหมายคุ้มครองรับอย่างชัดเจน

2.3 นโยบายส่งเสริมบทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาในรูปแบบโครงการพัฒนาต่างๆ ที่สนับสนุนภารกิจความมั่นคงแห่งชาติ ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่า ควรมอบหมายนโยบายและโครงการสำคัญจากเบื้องสูง หน่วยงานต้นสังกัดนอกจากสั่งการให้หน่วยทหารพัฒนานำมาไปปฏิบัติ ควรกระจายอำนาจการบริหารจัดการ การตัดสินใจ และการเบิกจ่ายงบประมาณที่เพียงพอรวดเร็ว เหมาะสม มาพร้อมกับนโยบายหรือโครงการสำคัญๆ ด้วย

3. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ควรมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ความรู้ ความเชี่ยวชาญของกำลังพลหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ หมุนเวียน ทั้งด้านการศึกษา ดูงาน การมอบทุนการศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งการอบรมทางวิชาการ การอบรมทักษะด้านเทคโนโลยี เพื่อความรู้ทางวิชาการ ทักษะความสามารถ สำหรับใช้ในการปฏิบัติภารกิจ รวมถึงการมอบบทบาทในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างราบรื่นเต็มใจ รวมทั้งดูแลสวัสดิการกำลังพลทหารพัฒนา ทั้งด้านการดำรงชีวิต และการพัฒนาความเป็นทหารอาชีพ หรือ career path ควบคู่กับการส่งเสริมหลักความเป็นประชาธิปไตยที่มีใช้หลักอุปถัมภ์ และทุกกำลังพลได้รับการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรมภายใต้องค์กร เพื่อนำไปปฏิบัติสู่ภายนอกอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม และทุกกำลังมีส่วนร่วมเชิงกระบวนการทุกขั้นตอนในการบริหารจัดการเป็นเจ้าของภารกิจและแสดงบทบาทได้อย่างภาคภูมิใจของความเป็นทหารอาชีพ

4. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. หากผู้สนใจทำการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของกองทัพที่มีต่อความมั่นคง หรือความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างประเทศ อาจดำเนินการศึกษาต่อยอดจากผลงานวิจัยฉบับนี้ ขอแนะนำว่า ควรใช้วิธีวิจัยอนาคต (Futures Research) ซึ่งเป็นวิธีการ กระบวนการ และระเบียบวิธีที่เป็นระบบสามารถใช้ศึกษาแนวโน้มความเป็นไปได้ในอนาคตได้เป็นอย่างดี

2. ในกรณีที่นักวิจัยให้ความสนใจกับบทบาทของกองทัพในการส่งเสริมสนับสนุนการสร้างความมั่นคงของชาติ สามารถใช้การศึกษาวิเคราะห์ภารกิจและบทบาทของหน่วยงานทหารทั้งในระดับนโยบาย หรือเลือกศึกษาวิเคราะห์บทบาทของหน่วยงานระดับปฏิบัติที่ส่งผลกระทบต่อหน่วยงานระดับนโยบาย เพื่อให้เกิดการพัฒนา นโยบายและหน่วยงานทหารผู้นำนโยบายมาปฏิบัติ ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางการวิจัยว่า อาจใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R & D) ซึ่งเป็นวิเคราะห์เพื่อการค้นหาและใช้นวัตกรรมใหม่ๆ มาปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมวิธีการให้เรื่องที่ศึกษานำเสนอผลการวิจัยอย่างมีความเที่ยง (validity)

3. เนื่องจากหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา มีบทบาทในการจัดทำและนำเสนอรูปแบบโครงการพัฒนาต่างๆ ที่สนับสนุนภารกิจความมั่นคงแห่งชาติ หากมีผู้สนใจศึกษาผลที่เกิดจากการจัดทำและนำเสนอรูปแบบโครงการพัฒนาภายใต้บทบาทของกองทัพ หรือบทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ขอเสนอแนะรูปแบบวิธีวิจัยที่ใช้คือ การวิจัยเพื่อการประเมินผลโครงการ เนื่องจากเป็นกระบวนการวัดระดับความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการ และมี

ระเบียบวิธีวิจัยการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ทำให้ผลการวิจัยและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่ศึกษา

เอกสารอ้างอิง

เฉลิมเกียรติ ผิวฉนวน. (2535). *ความคิดทางการเมืองของทหารไทย 2519-2535*.

กรุงเทพมหานคร: นำอักษรการพิมพ์.

ธีรยุทธ บุญมี. (2550). *ความคิดสองทศวรรษวิเคราะห์แนวโน้มการเมืองไทย*.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.

ปกรณ์ ปรียากร. (2538). *ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาในการบริหาร*

การพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สามเจริญพาณิชย์.

พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551. (2551). *ราช*

กิจจานุเบกษา, 125(26ก), 35-50.

ศุภมิตร ปิติพัฒน์. (2547). *การปรับตัวของกระทรวงการต่างประเทศในยุคโลก*

วิวัฒน์: ศึกษากรณีโครงการนำร่องเอกอัครราชทูตแบบบูรณาการ.

วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561).

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580). กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน

เลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.

สุรศักดิ์ ทองเพชร. (2547). *บทบาทของกองทัพเรือไทยในปัจจุบันที่มี*

ผลประโยชน์ของชาติในด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจ. วิทยานิพนธ์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- Bamrungsuk, S. (1988). *United States foreign policy and Thai military rule, 1947-1977*. Bangkok: Duangkamol.
- Stepan, A. C. (2001). "The New Professionalism of Internal Warfare and Military Role Expansion", in *Arguing Comparative Politics*. Oxford, UK: Oxford University Press.
- Huntington, S. P. (1968). *Political Order in Changing Societies*. New Haven, CO: Yale University Press.